

Nadvišenje brane na akumulaciji Ponikve – kruna vodoopskrbnog sustava otoka Krka

U posljednjih 20-ak godina, u vodne projekte otoka Krka investirano je više od milijardu kuna. U tijeku je posljednji kapitalni projekt – nadvišenje brane Ponikve, kojim će se dugoročno osigurati dovoljne količine i kvaliteta pitke vode te postići vodna neovisnost otoka Krka

U vodovodni i kanalizacijski sustav otoka Krka u posljednjih 20 godina uloženo je milijardu i 75 milijuna kuna. Zahvaljujući tim investicijama, vodni standard otoka Krka u hrvatskome je vrhu, a u pojedinim segmentima i iznad europskog prosjeka. Gubici vode u vodoopskrbnom sustavu iznose manje od 20%, što je najbolje u Hrvatskoj, a trenutno nedostižno i za mnoge druge zemlje Europske unije.

Na otoku Krku u tijeku je realizacija posljednjeg strateškog vodnog projekta, kojim će se zaokružiti kapitalna ulaganja u vodoopskrbni sustav, a riječ je o projektu nadvišenja brane na akumulaciji Ponikve, vrijednom 125 milijuna kuna.

Projekt je podijeljen u osam faza, a već realizacijom prvih četiriju osigurat će se dovoljne količine vode za duže razdoblje. Prva faza – sanacija erozije u postojećoj ponornoj zoni je završena. Stajala je gotovo pet milijuna kuna, od čega su 80% troškova namirile Hrvatske vode, strateški partner Ponikava u tom projektu, a ostatak su osigurale same Ponikve. U drugoj fazi izgradit će se evakuacijske građevine. Postupak ishođenja građevinskih dozvola za te objekte je pri kraju. Pri kraju je i izrada glavnog projekta za treću i četvrtu fazu, u kojima će se provesti nadvišenje brane, izgraditi injekcijska zavjesa, filtersko postrojenje, nova vodosprema i ostali prateći objekti. Brana

će se podići za pet metara, u dužini od 583 metra, a njezina najveća visina iznosit će 15,75 metara. Potopljeno zemljište porast će sa 75 na 119 hektara, a kota preljeva s 19 na 24 metra nadmorske visine. Time će se uvelike povećati volumen akumulacije, čiji će kapacitet porasti s dva

Ivica Plišić, direktor Ponikava Krk

na sedam milijuna m³. To će osigurati i znatno veće količine vode, pa će se, nakon tog zahvata, umjesto sadašnjih 200 litara vode u sekundi, iz akumulacije Ponikve moći crpiti 500 litara vode u sekundi. Istodobno, izgradnjom injekcijske zavjese u dužini od 1.714 metara sprječavat će se gubici vode iz akumulacije i štiti podloga brane od ispiranja.

Sudski postupak usporio realizaciju projekta

Za realizaciju projekta nadvišenja brane potrebno je otkupiti oko 45 ha okolnoga zemljišta, koje je dijelom i u privatnome vlasništvu.

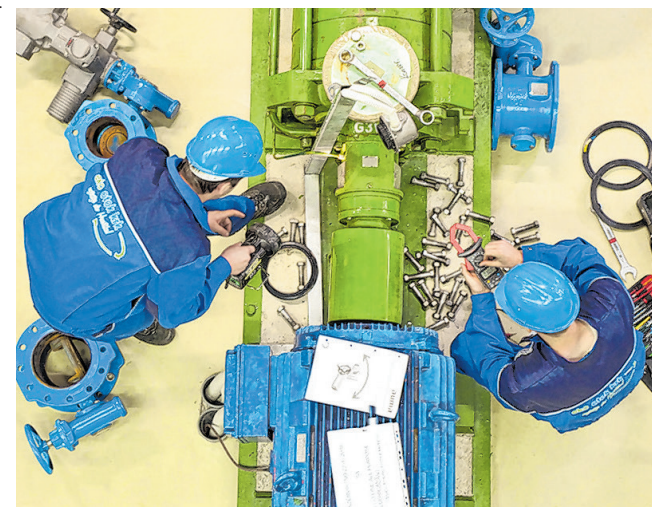
Sukladno lokacijskoj dozvoli, Državna geodetska uprava provela je novu parcelaciju tog zemljišta, odnosno katastarskih čestica koje ono obuhvaća, što je preduvjet za dobivanje potrebnih građevinskih dozvola. Njihovo ishođenje zaustavio je sudski spor koji je pokrenulo nekoliko građana, vlasnika dijela zemljišta uz akumulaciju Ponikve, nezadovoljnih novom parcelacijom njihovih katastarskih čestica. Sudski spor oko promjene podataka u katastarskom operatu trajao je nekoliko godina, što je usporilo cijeli projekt.

Pravomoćnom presudom Visokog upravnog suda RH odbijene su sve žalbe, te je odlučeno da je parcelacijski elaborat sačinjen sukladno izdanoj lokacijskoj dozvoli i odredbama Zakona o prostornom uređenju. To konkretno znači da više nema administrativnih prepreka za provođenje druge faze ovog projekta. Štoviše, u međuvremenu je provedeno evidentiranje izmjene čestica u katastru, a sljedeći je korak sređivanje podataka i u gruntovnici. Sada možemo pokrenuti postupak dobivanja građevinskih dozvola za branu Ponikve. Pritom treba naglasiti da će se predviđeni zahvati provoditi na zemljištu koje spada pod dvije katastarske općine – Bogovići i Kornić. Prikupljanje dokumentacije za parcele na području katastarske općine Bogovići traje već neko vrijeme, a pravomoćna presuda koja se odnosi na

Akumulacija Ponikve

čestice u katastarskoj općini Kornić, omogućuje nam da sada isti postupak prikupljanja dokumentacije za ishođenje građevinske dozvole pokrenemo i na tom dijelu, pojašnjava direktor Ponikava, Ivica Plišić, te dodaje: - Pred nama je zahtjevan posao otkupa zemljišta, tj. sređivanja imovinsko-pravnih odnosa i to je posao koji će trajati neko vrijeme. Paralelno s rješavanjem te »papirnat« faze, pokrenuli smo i postupak kandidiranja projekta za povlačenje europskih sredstava, kroz kohezijske i neke druge fondove, u programskom razdoblju od 2021. do 2027. godine. Ovo je projekt na tragu europskih stremjenja o energetske neovisnosti otoka, pa i tu vidimo našu dodatnu šansu za povlačenje europskih bespovratnih sredstava, naglašava Plišić.

Dugoročno rješenje

Projekt povećanja kapaciteta akumulacije Ponikve važan je doprinos održivosti otoka Krka, kojim će se dugoročno osigurati dovoljne količine pitke vode. Održivost otočnog vodoopskrbnog

sustava više neće ovisiti o vanjskim faktorima (dobavi vode s kopna), već će cijeli sustav biti temeljen na vlastitim resursima, dostatnim za svekoliki gospodarski razvoj.

Važnost tog projekta treba promatrati i u kontekstu sve izraženijih klimatskih promjena. Naime, u studiji zagrebačkoga Hidroinženjeringa d.o.o., u kojoj se analizira projekt s aspekta klimatskih promjena, pregledom godišnjih količina oborina na meteorološkoj stanici Ponikve od 1965. do 2015. godine, utvrđeno je da nema bitnijih promjena u količini oborina. Međutim, njihova raspodjela tijekom godine, u posljednjih 35 godina mnogo je nepovoljnija, tj. znatno je smanjena količina oborina u ljetnim mjesecima, kada je potrošnja vode u stalnom porastu. Dosad se u tom vršnom razdoblju potrošnje vode, kada su najniži vodostaji, znalo događati da temperatura vode dosegne maksimalno dopuštene vrijednosti. Nakon dovršetka projekta, znatno će se poboljšati kvaliteta krčke vode i s aspekta njezine temperature.

Vanda Radetić Tomić

Uklanjanje i ponovna uporaba plastičnog otpada u moru, projekt »Plava vreća«

Krčke plaže čistit će roboti

Sukladno strateškom opredjeljenju usmjerenom k očuvanju okoliša i održivom razvoju, Ponikve kontinuirano pokreću razne projekte na tom tragu. Među ostalim, prije desetak godina pokrenule su vrlo dobro prihvaćen projekt »Plava vreća«, a sada se uključuju u još jedan europski projekt, nazvan »In-No-Plastic«. Radi se o inovativnom pristupu prevenciji, uklanjanju i ponovnoj uporabi morskog plastičnog otpada. Projekt je pokrenut 1. listopada prošle godine i traje do 30. rujna 2023. godine, a u njega je uključeno 17 partnera iz Europske unije, zainteresiranih za smanjenje negativnog utjecaja plastike na more i okoliš općenito. Cilj je projekta razviti učinkovito i automatizirano rješenje za sprečavanje zagađenja otpadnih i oborinskih voda mikro i makro plastikom koja, u konačnici, završava u morima i oceanima, a hranidbenim lancem vraća se na naše stolove. Ukupna sredstva predviđena za taj projekt iznose 7,4 milijuna eura, a prijedlog

budžeta za Ponikve eko otok Krk je nešto više od 308 tisuća eura, od čega će se 70% povući iz europskog programa »Horizont 2020«, a ostatak će osigurati same Ponikve. Uz Ponikve eko otok Krk, na projektu rade još dva hrvatska partnera, Probotica iz Zagreba i Sensus iz Rijeke. U sklopu tog projekta, na Krku će se izabrane plaže i uvale čistiti od makro plastike, automatiziranim procesima, upotrebom robota. Tako prikupljena plastika obradit će se i od nje izraditi korisni predmeti. Tijekom trajanja projekta, dva puta na godinu (za Svjetski dan okoliša i Svjetski dan čišćenja) organizirat će se i kampanje čišćenja okoliša, uz korištenje posebne mobilne aplikacije. Također, svake godine će se, na raznim lokacijama diljem otoka, održavati sedmotjedne demonstracije 3D ispisa prikupljenog otpada. U Ponikvama se nadaju da će i ovaj projekt naići na dobar odaziv građana, čije će uključivanje pridonijeti uspjehu planiranih aktivnosti.

